

Nr 1/2008

Robotrekylen

Infoblad till medlemmar i RHF, Robothistoriska Föreningen, Arboga

Underlag: Stig Jäderlund, Leif Pettersson

Red: Lars Frennemo

Om infobladet:

"Robotrekylen" syftar på att rekyl i vid mening kan innebära "efterlämnade intryck". Här menar vi då intryck från hela processen, dvs allt från projektering och uppbyggnad av det svenska robotförsvaret fram till visning av de historiska samlingarna i Robotmuseet.

Syftet är att fortlöpande informera medlemmarna om den aktuella verksamheten i museet.

Då kom han att tänka på de sk giktringar, som guldsmeden i Arboga hade sålt, och som folk köpte för att bota sjukdomar. Han började tillverka och sälja sådana, men billigare, bara en krona, och tjänade ca 10 000 kr per år. Nu kunde han fortsätta sina experiment utan ekonomiska bekymmer. 1884 hade han redan startkapital till en fabrik i Sundbyberg för tillverkning av blåslampor tillsammans med Max Sievert.

Vad har hänt sedan sist?

Förra numret av bladet behandlade de gångna fem åren sedan museets officiella start 2002. Nu återgår vi till nutiden och tar fram de viktigaste händelserna under innevarande år.

Även 2008 har varit ett hektiskt år för vårt gäng av entusiaster. Detta som en förklaring till att infobladet även i år dröjt till hösten. Ont om tid har vi gott om! (Kanske kopplat till våra höga ambitioner för museets utveckling?)

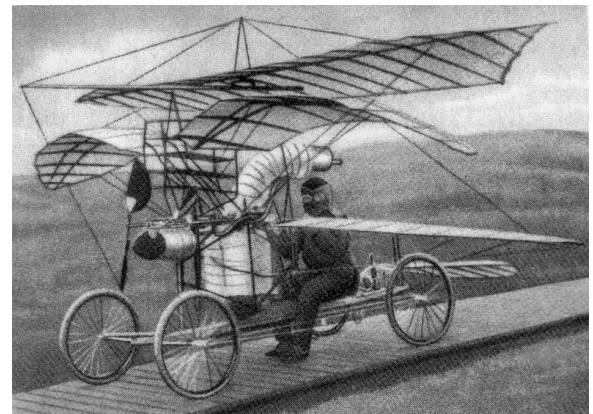
Blåslamporna, som patenterades och fick flera pris, kompletterades med ett nyutvecklat fotogenkök "Svea". Därmed blev Nyberg ekonomiskt oberoende, och kunde ägna sig mer åt sin pojkdröm om flygmaskiner.

Historien om "Flugan"

Låt oss börja från allra första början. År 1858 föddes i Arboga en skomakarson vid namn Carl Rickard Nyberg. Hemmet var fattigt, och han fick tidigt hjälpa fadern med att sula skor.

Efter skolgången blev han guldsmedslärling med veckolönen 50 öre. När han hade sparat ihop 35 kr, begav han sig 1874 till sin morbror i Stockholm, och fick jobb hos en gelbgjutare. Efter några år började han på en mekanisk verkstad och blev nu utlärare metallarbetare.

Han fick tillgång till verkstaden på fritiden, och började 1882 experimentera med en blåslampa, men utan att tjäna nämnvärda pengar på de få exemplar han sålde.

År 1897 var startåret för en seriös satsning på en flygfarkost, ett biplan med två propellrar. Projektet fick ett svalt mottagande när allmänheten erbjöds köpa aktier. Nyberg byggde då för egna medel ett flygplan som experiment, som han kallade "Flugan". Den drevs av en ångmaskin, som senare vidareutvecklades till hela 30 hk vid 2000 varv/minut. Han testade den på isen 1904, men kom aldrig upp i luften. Efter ett försök 1908 med ett sjöflygplan, som inte heller lyfte, gav han upp för gott.

Informationen ovan är ett koncentrat från en artikel av Birgit Johansson i "Årsbok 2007", utgiven av Hembygdsföreningen Arboga Minne. Utgående från ett gammalt foto av Nyberg har hon forskat vidare om honom, och till slut funnit resterna av "Flugan" bland Tekniska Museets gömda skatter.

Robotmuseet tog upp tråden och fick ett avtal om tillsvidarelån av "Flugan" lagom till vårt "Öppet Hus" maj 2008, och lagom till 150-årsjubileet efter Nybergs födelse. Dessutom kan vi visa hans ångmaskin i original, och även en av Nyberg utvecklad vindtunnel, som han nyttjade för att ta fram både propellrar och vingprofiler. Verkligen ett tekniskt geni!

2008, ett händelserikt år

En satsning på Öppet Hus 17 maj för hela familjen blev en framgång. 300 – 400 besökare kom för att förutom rundvandring bland sevärdheterna också lyssna på jazzmusik och skratta med barnen åt clownen Zack, för att sedan fynda bland datorprylar och annan teknik på loppmarknaden.

J35-simulatorens har vi nämnt tidigare, men har nu utökats med fler finesser. Bl a kan man med storbildskärmens hjälp genomföra en realistisk luftstrid mot fientliga flygplan, och detta från cockpit i valfritt modernt svenskt flygplan, dessutom med EBK-funktion. Två nya målsimulatorens har tillförts för detta ändamål.

En hel del nya föremål har tillkommit under året. Rb 71 Skyflash tillhör beväpningen på JA37 Viggen. Uppställningsplatsen utomhus har färdigställts och inhägnats. Strilinformation har utökats. En rotor till kompressorn i motor TAM4 pryder sin plats i motorutställningen. En äldre styrd bomb typ Fritz-X av tysk tillverkning har erhållits från FOI.

För att utreda ägandeförhållanden till alla föremål har en inventering tillsammans med Flygvapenmuseum inletts. Detta leder också till komplettering och utökning av registerfunktionen.

Under året har också ett samarbete med både grundskola och gymnasium inletts. Syftet är givetvis att försöka uppnå ett ökat tekniskt intresse hos den yngre generationen.

Vår arsenal av souvenirer för försäljning till besökare har utökats. Förutom graverade glas, kepsar med vår logotype mm, har vi börjat sälja teknisk information kopplad till vår materiel. Först ut är här en 34-sidig beskrivning av robotsystemet Bloodhound. Se hemsidan för sortiment och priser!

Lokalproblemet

En av grannarna i huset planerar att flytta, så vi har genom en skrivelse till kommunen begärt förtur till dessa åtråvärda extra 100 kvm.

Eftersom vi fått löfte om en J35 Draken, gäller det att hitta en uppställningsplats utomhus för denna. Vi har därför skrivit till både Banverket och Kommunen med begäran att få ställa upp den som blickfång intill järnvägen framför museibygnaden. Muntligt har preliminära positiva svar lämnats.

Medlemsinformation

Medlemsantalet är nu uppe i ca 160, och vi hoppas på en fortsatt ökning. När alla besökare sprider information om våra samlingar, bör fler vara villiga att betala 100 kr/år och därmed stödja museet ekonomiskt. Sprid gärna detta budskap till både "robotbekanta" och andra! Obs att avgift betald under 3:e kvartalet gäller hela nästkommande år!

Med ekonomin i åtanke tänker vi alltmer övergå till utsändning av Robotrekylan via mail. De som har e-postadress eller har ändrat denna ber vi därför meddela oss, antingen vid betalning av medlemsavgiften, eller separat med ett mail till museet: info@robotmuseum.se

Tidigare nummer av Robotrekylan kan laddas ner i pdf-format via hemsidan.

Faktaruta:

Adress: Glasbruksgatan 1
732 31 Arboga
Tel: 0589-104 99 (ev tfn-svarare)
E-post: info@robotmuseum.se
Hemsida: <http://www.robotmuseum.se>
Bankgiro: 5509-3090

Kontakter:

Museets öppettider: Se hemsidan
Beställning av besök på andra tider kan göras per e-post eller tfn enligt ovan.

Redaktör:

Lars Frennemo
tel 0589-131 53
E-post: lars.frennemo@swipnet.se